

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Součkové a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **G., S. o. š. a S. o. u., o.p.s.**, proti žalovaným **a) Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**, se sídlem Karmelitská 7, Praha 1, **b) Česká školní inspekce**, se sídlem Fráni Šrámka 37, Praha 5, o žalobě proti inspekční zprávě vydané druhou žalovanou dne 20. 6. 2001 čj. 061 180/01-5015, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004, č. j. 8 Ca 246/2003 – 20,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaným **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce podal včas kasační stížnost proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 30. 9. 2004 č. j. 8 Ca 246/2003 - 20, kterým byla odmítnuta žaloba (návrh), již se žalobce podle ust. § 82 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“) domáhal zrušení inspekční zprávy druhé žalované uvedené v záhlaví; dále se domáhal toho, aby druhé žalované bylo zakázáno tuto inspekční zprávu zveřejňovat. Tato žaloba byla u Městského soudu v Praze podána dne 21. 10. 2003.

Z odůvodnění napadeného usnesení vyplývá, že žaloba byla odmítnuta proto, že byla podána opožděně [§ 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

Městský soud v Praze včasnost žaloby posuzoval z hlediska § 84 odst. 1 s. ř. s., podle něhož musí být žaloba podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Podle odstavce 2 tohoto ustanovení zmeškání lhůty nelze prominout.

Žalobce ve sdělení ze dne 7. 9. 2004 uvedl, že o zveřejňování a způsobu zveřejňování inspekční zprávy se dozvěděl v prosinci roku 2001 na internetových stránkách druhé žalované. Ze správního spisu se podává, že žalobce převzal inspekční zprávu dne 25. 7. 2001. Aby žaloba na ochranu před nezákonným zásahem byla považována za včas podanou, musí být žalobcem podána ve dvouměsíční subjektivní lhůtě, a to v rámci objektivní dvouleté lhůty. Pokud žalobce tvrdil, že inspekční zpráva je nezákonným zásahem, uplynula dvouměsíční subjektivní lhůta pro podání žaloby dne 25. 9. 2001. Pokud jde o zásah spočívající ve zveřejňování zprávy na internetových stránkách druhé žalované, dvouměsíční subjektivní lhůta uplynula nejpozději dne 28. 2. 2002. Žaloba na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu tedy byla podána opožděně. S. ř. s., účinný od 1. 1. 2003, nezaložil běh nových lhůt k podání žalob pro případy, kdy nebylo možné před okamžikem jeho účinnosti žalobu, s ohledem na absenci její úpravy normami procesního práva, podat. Žalobce tedy objektivně žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu včas podat nemohl. Proto soud žalobu podle § 46 odst. 1 písm. b) odmítl.

Soud dodal, že žalobce se původně domáhal určení neplatnosti výše uvedené inspekční zprávy žalobou podanou dne 2. 12. 2002 u Obvodního soudu pro Prahu 1. Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 1. 9. 2003 č. j. 27 C 6/2003 - 74 řízení zastavil podle § 104b odst. 1 o. s. ř.; přitom žalobce poučil o možnosti podat do jednoho měsíce od právní moci usnesení žalobu u Městského soudu v Praze. Toto usnesení nabylo právní moci dne 20. 9. 2003. Žalobce v uvedené lhůtě žalobu proti rozhodnutí správního orgánu podle § 65 a násl. s. ř. s. nepodal. Namísto ní podal po uplynutí lhůty žalobu na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu. Datum doručení žaloby Obvodnímu soudu pro Prahu 1 – den 2. 12. 2002 – tedy není datem podání předmětné žaloby. I v případě, kdyby tomu tak bylo, byla by žaloba i v tomto případě, s ohledem na uplynutí subjektivní lhůty, opožděná.

Městský soud v Praze rovněž rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Nejvyšší správní soud zjistil ze soudního spisu tyto podstatné skutečnosti:

Žalobce se žalobou, podanou původně u Okresního soudu v Litoměřicích dne 2. 12. 2002 a postoupenou Obvodnímu soudu pro Prahu 1, domáhal určení neplatnosti inspekční zprávy České školní inspekce čj. 061 180/01-5015.

O této žalobě rozhodl shora uvedeným usnesením Obvodní soud pro Prahu 1 tak, že řízení zastavil a žalobce mj. poučil, že může podat žalobu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení u Městského soudu v Praze. Bude-li nová žaloba podána v této lhůtě, bude za den jejího podání pokládán den, kdy soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení došla původní žaloba.

Žalobce podal novou žalobu ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1. V ní se domáhal určení, že inspekční zpráva druhého žalovaného ze dne 20. 6. 2001 čj. 061 180/01-5015 je neplatná; dále požadoval, aby druhému žalovanému bylo zakázáno tuto inspekční zprávu nadále zveřejňovat.

Usnesením ze dne 10. 5. 2004 č. j. 8 Ca 246/2003 - 7 uložil Městský soud v Praze žalobci, aby ve stanovené lhůtě doplnil žalobu tak, že uvede, zdali podáním se domáhá zrušení inspekční zprávy a v takovém případě návrh uvede i v žalobním petitu, nebo zdali se domáhá vydání rozhodnutí, kterým by bylo druhé žalované zakázáno inspekční zprávu

zveřejňovat. Žalobci bylo též uloženo, aby vyličil skutkový děj tak, aby bylo zřejmé, z jakého důvodu je žalován první žalovaný.

V přípisu, který došel soudu dne 2. 6. 2004, sdělil žalobce, že mění petit tak, že požaduje, aby soud rozhodl, že inspekční zpráva se zrušuje a druhému žalovanému se zakazuje tuto inspekční zprávu nadále zveřejňovat. Žalobce výslovně uvedl, že se v dané věci jedná o žalobu podle § 82 a násl. s. ř. s., tedy o žalobu o ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu s tím, že druhý žalovaný inspekční zprávu stále zveřejňuje, a to i na internetu, a tento stav stále trvá.

Inspekční zpráva České školní inspekce obsahuje charakteristiku školy, hodnocení kvality vzdělávání, hodnocení kvality řízení, hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu, další významná zjištění a závěr. V závěru je uvedeno: „Na základě výše uvedených a vyhodnocených zjištění hodnotí ČŠI kvalitu vzdělávání na gymnáziu, SOŠ a SOU jako pouze vyhovující. Zásadní nedostatky byly zjištěny zejména v plnění učebních dokumentů. V této oblasti byla zjištěna citelně slabá místa zejména v plánování, organizování a kontrolní činnosti. Řízení je proto hodnoceno celkově jako pouze vyhovující. Bylo zjištěno neefektivní čerpání prostředků ze státního rozpočtu. Celkově hodnotí ČŠI gymnázium, SOŠ a SOU jako pouze vyhovující.“

V kasační stížnosti žalobce namítl nezákonnost napadeného usnesení spočívající v nesprávné aplikaci a posouzení právních norem, mimo jiné v porušení § 7 o. s. ř., čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 „Úmluvy o lidských právech“ (patrně míněna Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod). Žalobce uvádí, že došlo k vytvoření právního stavu, kdy žalobce vůbec nemohl před soudem chránit svá práva a zájmy a má uzavřenu cestu k soudní ochraně před nezákonným zásahem orgánu moci výkonné. Městský soud v Praze zcela opomenul ve svém rozhodování „Ústavní pořádek ČR“, který je nadřazen zákonům obyčejným, a s přihlédnutím k právnímu stavu od 1. 5. 2004 (členství ČR v EU), i k právu EU – citované Úmluvě, která je nadřazena i ústavnímu pořádku ČR, což ostatně byla i před 1. 5. 2004.

Výsledkem je odeprání možnosti žalobce, aby chránil svá práva před soudem. Žalobce dále namítl, že teprve od února 2004 je předmětná zpráva právně relevantně nezákonná a teprve od tohoto okamžiku se o této nezákonnosti žalobce dozvěděl. Žalobce se též řídil poučením shora uvedeného usnesení Obvodního soudu pro Prahu 1, kde žalobu podal dne 2. 12. 2002.

Žalobce navrhl, aby napadené usnesení bylo zrušeno a věc vrácena Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud věc posoudil takto:

Inspekční zprávu vypracoval druhý žalovaný v intencích ust. § 19 odst. 6 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Podle tohoto ustanovení v inspekční zprávě se uvádí označení inspekčního orgánu a inspektorů na inspekci zúčastněných, označení kontrolovaného předškolního zařízení, školy nebo školského zařízení, místo a čas provedení inspekce, předmět inspekce, zjištění a hodnocení inspekce, označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá. Inspekční zprávu podepisují inspektoři, kteří se inspekce zúčastnili, a ředitel kontrolovaného předškolního zařízení, školy nebo školského zařízení.

Žalobce se po úpravách petitu ve správním soudnictví domáhal jednak zrušení inspekční zprávy (§ 65 a násl. s. ř. s.), jednak ochrany před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu (§ 82 a násl. s. ř. s.), když požadoval zákaz šíření této inspekční zprávy.

Nejvyšší správní soud se v první řadě musel zabývat otázkou aktivní žalobní legitimace žalobce, tedy tím, zda žalobce byl legitimován k podání žaloby směřující ke zrušení inspekční zprávy, a zda byl legitimován k podání žaloby, kterou se domáhal ochrany před nezákonným zásahem.

Podle § 65 odst. 1 s. ř. s., kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva a povinnosti (dále jen „rozhodnutí“), může se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak.

Druhý žalovaný je správním orgánem (§ 18 odst. 1 zákona č. 564/1990 Sb.). Jeho inspekční zprávu však nelze hodnotit jako úkon, kterým byl žalobce přímo zkrácen na svých právech, protože jím nebyla založena, změněna, zrušena nebo závazně určena práva nebo povinnosti žalobce. Ostatně žalobce ani takové přímé zkrácení na právech netvrdil. Z tohoto důvodu žalobce není aktivně legitimován k podání žaloby podle § 65 a násl. s. ř. s.

Podle § 82 s. ř. s. každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu, trvá-li takový zásah nebo jeho důsledky, anebo hrozí-li jeho opakování.

Stejně jako v případě žaloby podle § 65 a násl. s. ř. s., není ani v případě žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. u žalobce splněna základní podmínka, a sice jeho přímé zkrácení na právech obsahem inspekční zprávy. Žalobce tedy není aktivně legitimován k podání žaloby podle § 82 a násl. s. ř. s. Nejvyšší správní soud se již nezabýval tím, zda žaloba byla podána opožděně, tím, že žalobce na jedné straně požaduje zrušení inspekční zprávy jako rozhodnutí správního orgánu a na druhé straně tvrdí, že inspekční zpráva rozhodnutím není, když se domáhá ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s., a případnou nepřípustností žaloby podle § 85 s. ř. s.

Městský soud v Praze tím, že žalobu odmítl, rozhodl v souladu se zákonem, byť toto odmítnutí opřel o jiné důvody. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce ve věci úspěch neměl a žalovaným nevznikly náklady přesahující jejich běžnou úřední činnost.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. února 2006

JUDr. Marie Součková
předsedkyně senátu

